Q. F. F. S.

DISSERTATIO MEDICO-CHIRURGICA

DE HIRUDINE,

QUAM,

INDULTU NOB. ATQUE EXPER. ORD. MED.
IN SUPREMO AD SALAM LYCEO,

SUB PRÆSIDIO

VIRI NOBILISSIMI nec non EXPERIENTISSIMI

D:NI DOCT. CAROLI

v. LINNÉ,

EQVIT. AURATI DE STELLA POLARI,
S:Æ R:Æ M:TIS ARCHIATRI,
MEDICIN. ET BOTAN. PROFESSORIS REG. ET ORD.
ACAD. SCIENT. PARISINÆ UPSAL. HOLM. PETROPOL.
BEROL. IMPER. NAT. CUR. BERNENS. LONDIN. ANGLIC.
MONSP. TOLOS. ET FLORENT. MEMBRI,

PUBLICE VENTILANDAM EXHIBET

STIPENDIARIUS REGIUS,

DANIEL WESER,

HOLMIENSIS.

IN AUD. CAROL. MAJ. DIE VI MART.
ANNI MDCCLXIV.

H. A. M. C.

UPSALIÆ.

VIR AMPLISSIME atque CELEBERRIME

D:NE OLAVE ACREL,

M. D. CHIRURGIÆ PROFESSOR, AD NOSODOCHIUM REGIUM HOLMIENSE ET LEGIONEM VEXILLI EQUESTRIS CHIRURGE PRIMARIE, SOCIETATIS REGIÆ, SANITATI TUENDÆ PRÆFECTÆ, SOCIE, ACADEMIÆ SCIENT. HOLM. ET CHIR. PARIS. ATQUE CHIRURGICÆ SOCIETATIS HOLMIENSIS MEMBRUM,

PATRONE MAGNE.

Permittas, Vir Celeberrime, ut qualicunque hac ſcriptione, bonas Tuas horas, atque graviſſima, plurium in ſalutem nunquam non impendenda, negotia aliquantisper interpellem. Equidem nemo me novit melius, quam ſis alienæ laudis ut minime indigus; ita nequaquam avarus. Qvapropter

ægro.

ægrorum unice in ejulatus intenti vix auribus obversantur elogia publica, aut acclamationes turbæ confertissimæ, quæ carissimo pro capite atque pro servata valetudine vota nuncupat: scilicet pulcrius ducit ista magnanimitas præclare agere, quam præclare prædicari. Quæ licet ita sint; non potuit tamen sibi temperare intimus in me beneficiorum sensus, quo minus gratiarum saltim testificationem aliquam, vel invito obtruderet. Tute enim es, Vir Amplissime, cujus disciplinæ, consilio & benevolentiæ, tantum non paternæ, potissime acceptum refero, si quid a me salutare proficisci poterit. Atque sicut ipse Te non indignum ducis vel vilioribus subinde Artis operibus manus admovere; ita nec indigne feras, quod hanc, ex inferioribus Chirurgiæ scatebris haustam, materiem Tuis oculis subjiciam. Ceterum, ut in Tuo ære, cujusvis cum felicitatis adprecatione, dum vixero, totus vivam, ita neque solido Tuo ac solito unquam favore patiaris destitui

AMPLISSIMI atque CELEBERRIMI
NOMINIS TUI

cultorem humillimum
DANIELEM WESER.

Åldermannen vid Gördelmakare-Åmbetet
i Stockholm,

Herr LUDOLPH WESER,

Och

Fru CATHARINA STARK,

Huldaste Föräldrar.

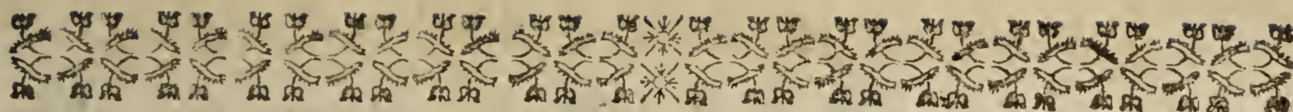
Detta tilfället lämnar mig väl någon, men dock alt för trång utväg för de mångfaldiga rörelser af vördnad och årkänsla, som skynda om hvarandra at visa sig för en huld Fader och öm Moder. Dock jag nödgas snart med et slags blödighet hålla dem tilbaka, när jag finner, huru litet alla ömhets betygelser, kunna i värket tilfredsställa et rätt tacksamt sinne. Det är med ord, som med fårgor; man kan med dem icke altid fullkomligen skildra naturen, och om man det åfven kunde, så blir han dock endast målad. Huldaste Föräldrar! för Eder lågar alt, hvad kärlek och tacksamhet kan uptända, måst brinnande i et barnsligt hjerta. Detta är mer, än ord, likasom Edert välgörande, är mer, än välvilja. Men jag kan likväl icke annat säga, än hvad jag känner, eller önska at göra, än hvad jag ville. Men hvad önskar jag? Den Högste värdes mätta Eder med välsignelse och långt lif.

Frambärdar, under oaflåtelig vördnad,

Huldaste Föräldrars

lydigste son,

DANIEL WESER.

D. D.

Mirandum naturæ ordinem debita attentione qui conſiderat, omnia, aut mediate aut immediate, hominum utilitati & commoditati inſervire, facile reperiet. Natura ſcilicet tam multiplex eſt in ſuis operibus, ut vix quid deſideretur, ſi illam recte cognoſceremus. Qvis non obſtupeſcat, dum arma & ora animalium, quorum ſua cuique generi tribuit rerum Arbiter, juſtæ contemplationi ſubjiciat?

Inter animalia vermes noſtra admiratione videntur digniſſimi, quippe qui a noſtra & eorum animalium, quæ nobis ſunt ſimillima, figura valde differunt. Nec aliam eſſe rationem exiſtimamus, cur pars illa Hiſtoriæ Naturalis, quæ naturam vermium explicet, ad noſtra usque tempora minus exculta & æſtimata ſit. Noſtra autem ætas, ut vere dicam, tum naturam, tum œconomiam horum ſat mirabilem ante oculos primum poſuit. Qvid? quod a cæteris animantibus vermes multis differunt proprietatibus; & in primis ab Inſectis, quibus, huc usque fuere commixti. Carent enim capite, vix oculos, non aures, vel naſum habent. Pedibus & pulmonibus deſtituuntur. Nullo vel ſal-

tem unico præditi ſunt oſſiculo, visque ſeſe alias pandendi, alias contrahendi illis eſt conceſſa.

Sunt autem horum quinque ordines, quemadmodum tradit Syſtema Naturæ: Inteſtina nempe, Molluſca, Teſtacea, Lithophyta & Zoophyta. Inteſtina, quæ ordinem primum conſtituunt, ſunt vermes, qui artubus deſtituti, nudi item & liberi, ut e loco in locum facillime ſe movere poſſint. Sub hoc ordine ſequentia, genera militant: Gordius, Furia, Lumbricus, Aſcaris, Faſciola, Hirudo, Myxine & forſan Teredo. Ex his, Hirudinem tantum noſtræ ſubjiciemus conſiderationi, ſpeciminis Academici inſtar; & hoc dum facimus, Tuam, Lector Benevole, benigniorem cenſuram expetimus.

§. I.

Diſtinguitur autem a reliquis in eo præſertim Hirudo noſtra, quod ad poſteriorem extremitatem corporis cotyla gaudeat ſubrotunda; qua quidem cotyla in motu ac inceſſu hunc in modum utitur, ut illa rei ſe cuivis objectæ adfigat: quo facto, corpus in longum extendens, ſeſe, anteriora verſus attenuando, prolatat: tum ita exporrectum animal capito ſeu apice ſuo truncato antico hærens, atque poſteriorem extremitatem relaxans corpus in formam ovatam contrahit, quo ſic cotulam illam poſticam ad caput quam proxime admoveat. Hac igitur cotyla atque capite alternis vicibus hærens, eadem ratione curſum repetit, puta extendendo, attenuando, prolatando, contrahendoque; perinde fere ac incedat larva Phalenæ Geometræ. Dum vero in aquis

natat,

natat, aquas penetrat motu ſerpentino ſive undulatorio totius corporis. Species quædam ſunt teretes, aliæ depreſſæ, aliæ ſtriis transverſis cinctæ, aliæ lævigatæ, aliæ verrucis obſitæ. Genitalia locantur ſubtus fere in medio, ſed extremitati anteriori propiora & ſilus ſupra extremitatem eſt poſteriorem. Qvædam ovula pariunt, quæ herbis affiguntur. Qvædam pariunt ovula compoſita, patellis ovatis ſimilia, aliæ ovula vel pullos ſub abdomine gerunt. N. D. Præſes unam aliquando aperuit, pullo admodum magno gravidam, cujus funiculus umbilicalis extremitati poſteriori pulli adhærebat. Dum mas & fœmina coëunt, ex analogia cum reliquis vermibus rite notis, qui androgyni ſunt, ſexum utrumque concipere credimus. Habitant variæ in aquis dulcibus, ut in piſcinis & in torrentibus, nec ſalſas aquas ferunt. Aliæ & diſtinctæ ſpecies in mari occurrunt, nec alibi, uti Hirudo muricata.

§. II.

Species hujus generis in ſyſtemate Naturæ ſequentes enumerantur pag. 649. *Sanguiſuga*, *Medicinalis*, *Octoculata*, *Stagnalis*, *Complanata*, *Indica*, *Geometra*, *Muricata*, quas recenſitas videas in Fauna Svecica, cum variarum deſcriptionibus & ſynonymis. pag. 278.

Medici ab antiquis inde temporibus, ſolliciti fuerunt, de ea ſpecie, in uſum medicinalem, eligenda, quæ maligna non eſſet, nec ictus venenatos cauſſatura. Qvantum autem mihi notum eſt, nullæ in plaga noſtra boreali metuendæ ſunt vene-

no infectæ Hirudines. Et ex observationibus Experientissimi D:ni D:ris GISSLER constat, Norrlandos loco Medicinalis adhibere speciem Hirudinis, quam sanguisugam appellant & vulgo *Håst-Igel* vocatur, quibus tamen persvasum est, quod solum novem incidissimum equum exhaurirent, & sanguine & vita privarent.

Species autem, quam Medici & Chirurgi potissimum in usum vocare solent ad morbos sanandos, est *Hirudo Medicinalis* vel Hirudo *depressa fusca, lineis flavis dorsalibus sex: intermediis immaculatis; subtus cinerea nigro maculata.* Qvam graphice descripsit Præclarissimus D:nus BERGMAN in actis Holmensibus 1757 pag. 308. In nostris terris hæc est maxima, sæpe quinque pollicum longitudine, subtus depressa & maculis flavis variegata.

§. III.

Qua gaudent vis illa, Hirudines, singularis, sanguinem e corporibus animalium detrahendi, in primis allexit Medicos, ut easdem suos in usus converterent. Ipsamque hanc sanguinis missionem dextre ita efficiunt, ut nihil supra. In ore enim tres observavimus dentes, quos cuti ita applicant, ut inde vulnusculum existat, ab omni fere dolore alienum, quod sola magnitudine differt ab illo, quod gladius triceps, Italis *Estocado* dictus, inflixit, cujus etjam figuram gerunt dentes conniventes. Si famelicæ, ita sese affigunt, locoque occupato, adeo tenaciter adhærescunt, ut vix vi avelli sese patiantur. Sic dimidiam circiter horæ partem sanguinem im-

imbibendo, insistit Hirudo usque dum distenta ad crassitiem digiti majoris & bene satiata fuerit.

Non missura cutem, nisi plena cruoris Hirudo.
HORATIUS.

§. IV.

Hirudinum hanc sanguinis suctionem antiquissimis Medicis innotuisse, non est, quod dubites. Ita enim PLINIUS libro XXXII. cap. X. „Diversus Hi„rudinum, quas sanguisugas vocant, ad extrahen„dum sanguinem, usus est. Qvippe eadem ratio „earum, quæ cucurbitarum medicinalium, ad cor„pora levanda sanguine, spiramenta laxanda, judi„catur. Sed vitium, quod admissæ semel, deside„rium faciunt, circa eadem tempora anni, semper „ejusdem medicinæ. Multi podagris quoque admit„tendas censuere. Decidunt satietate, & pondere „ipso sanguinis detractæ, aut sale adspersæ. Ali„quando tamen affixa relinquunt capita, quæ cau„sa vulnera insanabilia facit & multos interimit, si„cut Messalinum e consularibus patriciis, cum ad „genua admisisset. Invehunt virus remedio verso: „Maximeque rufæ ita formidantur. Ergo sugen„tia ora forcipibus præcidunt ac veluti siphonibus de„fluit sanguis: paulatimque morientium capita se „contrahunt: nec relinquuntur.

Supervacaneum foret adferre, quid Galenus, quid veteres, & plurimi recentiorum, de his commemoraverint. In primis cum varii nostratum harum naturam & proprietates adeo graphice delineaverint, ut reliquis auctoribus palmam præripi-

 ant.

ant. Maximam nempe laudem merentur, Præclarissimus hujus Academiæ Adjunctus & Acad. Scient. Holm. Membrum D:us THORBERN BERGMAN, qui Historiam Naturalem Hirudinum egregiam tradidit, in Actis Holmensibus A:o 1757. Experientissimus item D:nus Doctor, & ad Gymnasium Hernösandense Lector, NICOLAUS GISSLER, in iisdem Actis 1758, harum historiam & usum apud Norrlandos exposuit. Et Balneator Holmiæ dexterrimus Ernest. Diet. SALOMON observationes pulcherrimas, de illarum conservatione & applicatione addidit actisque nominatis inseruit. 1760.

§. V.

Ad usum, semper ut præsto sint Hirudines, e loco natali, tempore sive æstatis sive veris, colligantur, inque aqua limpida quidem, sed neque fontana neque salsa aut corrupta serventur, & quidem in vase vitreo ampliori, quod cantharum unum aquæ contineat, vivasque Hirudines 50 recipiat. Vas illud claudatur cum panno linteo, rarioris texturæ, vel aluta foraminibus perforata, ut aëris liber sit aditus. Qvarto autem quovis die aqua mutanda, eademque non nimis frigida affundenda, ne suam amittant Hirudines alacritatem. Vix enim aut ne vix quidem in promo natali tempore hyemali occurrunt; antequam aqua tempore vernali calefiat vel saltem a calore solis temperetur. Vitrum in quo asserventur, subinde exponatur soli meridiano, ut alacriores evadant: Nonnulli contendunt, debere Hirudines cruore ali, recenti aqua commixto; at vero ex observationibus D:ni SALOMONIS novimus, per integrum bi-

biennium, illas conſervari poſſe in ſola aqua. Et quoniam eo citius cutem appetant, ſi minus ſaturatæ vel famelicæ exiſtant, ante applicationem vaſi vitreo vacuo injiciantur & per horam detineantur, quemadmodum monuit vir modo laudatus.

§. VI.

Dum ad uſum & applicationem vocandæ ſunt, pars illa corporis cui admovere easdem placeat, a ſordibus omnino, præſertim ſudoris ſalſedine erit libera: tum enim ſi famelicæ ſint, ſine mora roſtrum infigunt & ſugere incipiunt; ſi vero, in ſe adfigendo, tardiores ſunt, juvat aliquantulum ſanguinis vel lactis illinere, aut cutem ſuperficiario vulnere incidere, ut pauculum ſanguinis exeat, aut ſaccharum aqua ſolutum cuti inungere. Applicatio earundem commodiſſime aut per fruſtulum arundinis fisſum inſtituatur, ut loco cutis deſtinato adhiberi poſſit, aut in cannulam injiciatur metallicam, quæ minime corroſiva ſit ſive ſeptica, ſed quæ apprime conveniens, capitulo ad cutem admoto: Aut denique, quæ methodus eſt frequentiſſima, molli linteo comprehendantur, ut ſic parti deſtinatæ admoveri poſſint.

§. VII.

Pro ea quantitate ſanguinis, quam detractam optamus, numerus ſanguiſugarum aſſumendus eſt. Nam una vulgaris magnitudinis circiter unciam unam detrahit. Et quamquam non deſunt, qui moneant caudas illarum forcipe amputandas eſſe, poſtquam turgeſcere incipiant, quo largiori quantitate ſanguinem ſugant, diutius corpori adfixæ: Attamen

observavit D:nus SALOMON, non nisi quantitatem ordinariam illas assumere, & ideo haud commendanda methodus illa, qua vita facile privantur Hirudines.

§. VIII.

Saturatæ sponte decidunt; Si vero citius eas remotas volumus, imprudentis utique esset, vi easdem detrahere; cum hoc modo dentes aut capita corpori infixa relinquerent, incommodis gravioribus & ulceribus difficillime sanabilibus ansam præbendo pauculum vero muriæ seu salis culinaris soluti quod minime patiuntur dorsum earum adspergatur, quo statim decidant. Aquas dulces enim inhabitant hæ nostrates sanguisugæ, salsas nequaquam ferunt; in piscinis pisces interdum, si multæ adsint, sanguinem detrahendo interficiunt. Hinc Oeconomi sal, quod illorum est antidotum, piscinis injicere docuere, unde facile destruantur. Præter ea fumus Tabaci adflatus, aut cineres adspersi, faciunt ut brevi demittant corpus, cui adhæreant. Si autem cito nimis a suctione, impediuntur, vulnusculum illud, ut ipse expertus sum, trombum parit, difficulter sanabilem. Itaque in actione potius relinquendæ, donec sponte decidant, nisi prohibeat summa ægroti debilitas.

§. IXi

Relicto ab Hirudinibus loco, ubi fuere adfixæ, sanguis per integrum fere horulæ spatium e vulnere exstillat. Sanguis vero copiosior ut defluat, si e re esse judicatur, sellæ idoneæ insideat ægrotus, sub

qua,

qua, vas in quod ſanguis excipiatur poni convenit, itemque candelarum quatuor fruſtula accenſa, quorum calor efficit, ut ſanguis huc abundantior derivetur. Aut, quod commodius opinor, vas aqua calida repletum infra ſellam collocetur, ut vapor aquæ ad anum vel partem affectam aſcendat. Sanguinem vero ſi ſeparatim lubet colligere, aliud conſtituatur vas, quod innatans aquæ, ſanguinem excipiat. Sub actione vero, ſi vas aliquod ſanguiferum nobilius læſerint, conſultius videtur, fluxum aliquantisper admittere, vulnusque ſpongia in aqua calida madefacta, ſovere. Tum ut ſangvis ſiſtatur, impoſito ſplenio cum ſpiritu vini rectificatiſſimo, facile id obtinetur, ſin minus, debita utique deligatio utramque abſolvet paginam.

§. X.

Hoc loco, haud incongruum fore exiſtimo monere: quod ſi ſanguiſuga inteſtinum rectum intraverit, quippe quod incuria Chirurgi aut applicantis aliquando factum legimus, tum clysmate ex aqua bene ſalſa debere expelli. Exempli loco adferam quæ habet Zacutus Luſitanus Hiſt. Med. Princ. l. 1. obſerv. 8. „Nobiliſſimus quidam ex quartana „diu male habens, cum verno tempore Medicorum „conſilio atri humoris evacuationem pararet, & hac „de cauſſa ano Hirudines ſibi apponendas curaret; „Ecce Chirurgi digitos Hirudo ſubterfugiens & per „rectum inteſtinum ingrediens, altius penetravit. „Convocati Medici obſtupuere omnes, præſertim cum „apud Auctores nullum hujus exempli haberent ſcri-

„ptum vestigium. Accedens ergo nihil mali expe„ctandum fore prædixi, sicque stercus bovinum sic„cum modice calefactum, irroratum prius cimicum „pulvere, vel loco cujus castoreum est optimum, „ano admovere impero, cujus fumo & clystere ex „folius cæpæ succo facto ipsa semimortua cum fœci„bus est exclusa;„ at vero longe certius faciliorique methodo, sola muria injecta occidisset Hirudinem.

De cetero multi & veteres & recentiores Auctores referunt, Hirudines vivas, aquam imprudenter exhauriendo fuisse deglutitas, & inde vomitum cruentum extitisse, eumque sæpe lethalem. Quam ob rem Medicus, si hæmatemesin apud pauperes deprehendat, disquirat, necesse est, annon tempore nocturno Hirudines cum aqua deglutire potuerint, quod si suspicari queat, aquam salsam propinari decet, qua necentur & deinde vomitorio e ventriculo abigantur.

§. XI.

Usus Hirudinum eo præcipue redit, ut commode admodum tumentes & dolentes *hæmorrhoides cæcas* aperiant, varicibus ipsis ani admotæ. Hæret sæpe intra hæmorrhoides cæcas & tumentes sanguis congrumatus, polypi instar, qui efficit, ut minime repellentibus teterrimi odoris repellantur, sed intumescant cum dolore tensivo intolerabili. Quo in casu Hirudinum usus est omnium præstantissimus, & magis omnino securus quam scalpellorum. Verbo: ad sanguinem evacuandum ex illis locis, ubi nec scarificationes, nec incisiones commode locum

ha-

habent, præſtant Hirudines. Infantulis idcirco, ubi Venæſectio difficile admittitur, hujus loco Hirudines adhibere juſſit Nob. D:nus Archiater ROSE'N VON ROSENSTEIN. In *libro* vere aureo *de morb. inf.* p. 55. & 210. Loco ſectionis arteriæ temporalis & venæ jugularis, quæ nonniſi ſumma Chirurgi prudentia ac dexteritate inſtituitur, Hirudinum efficaciam prædicat, D:nus Doctor PRINGLE vid. *libr. de morbis caſtrenſibus.*

Ὡς ἐν παρόδῳ nominem, multos eſſe morbos, qui ex moliminibus hæmorrhoidalibus originem ducant, de quibus STAHLIUS in primis bonus eſt Auctor. Huc quidem præcipue referas *hæmaturiam*, *dolorem lumborum*, cum ſtupore extremitatum inferiorum, dolorem *iſchiaticum*, dolorem tenſivum ſive *oſteocopum* femoris vel etjam tibiæ, inque horum membrorum articulis, *iſchuriam*, *teneſmum* ſeu mingendi & ſecedendi difficultatem. Horum morborum quidam conſenſu nervorum, in capite vim ſuam exſerunt, ut *vertigo*, ut *mania*, ut *hypochondriaſis* & *melancholia.* Hiſce in caſibus bene eſt obſervandum, non modo utrum in ano vaſa quædam tumida ſeu varices appareant, ſed etjam utrum ægrotus antea veris hæmorrhoidibus, iisque periodicis laboraverit. Hoc utrumque quando deprehenditur, tum utique hæmorrhoidum fluxum promovendum indicatur. Evacuatio autem, quam Hirudines efficiunt, tam eſt naturæ accommodata ut præſtantior nulla. Obſervandum tamen easdem, aut ipſi ſphincteri ani, aut loco illi proximo adponendas eſſe. Quod cum

ita ſit, ne dubita, quin *anxietatibus Melancholicohypochondriacis* & *pruritui ſerpiginoſo hæmorrhoidali* egregiam præſtent operam. Nec minori ſunt uſui in affectu iſchiatico, ad mariſcas ſi adplicantur, quod & tribus exemplis confirmat Celeberrimus STAHLIUS, in diſſertatione de uſu ſanguiſugarum, ubi, ceteris medicamentis & internis & topicis fruſtra tentatis, hirudines præſentiſſimam præbuiſſe medelam, commemorat.

Plures Hirudinum utilitates, ſi deſideras, attende quæſo, quid in *inflamationibus externis* & aliis morbis valeant.

In ophtalmia, Hirudinum ſuctionem, ſi ad canthum oculi externum adhibentur, efficaciſſimum eſſe remedium, contendit D:nus PRINGLE l. c. *Inflammationi* quoque *carunculæ lacrymalis* optime occurrunt, ſi fides habenda eſt magno HEISTERO.

Odontalgiam ſæpe ſuſtuliſſe Hirudines, ad gingivas vel locum proximum applicatas, ſuo ipſius exemplo expertum eſſe PARÆUM, novimus.

Rheumatismo Hirudinum operam haud male convenire indicat BALLONIUS, & experientia D:ris PRINGLE ſtabilitum videſis in lib. cit. pag. 172. In *cephalalgia* rheumatica Hirudines retro aures profuerunt, teſte ZACUTO.

Eryſipelas ſæpe recurrendo infeſtat eos, qui illi ſunt obnoxii: Idem per Hirudines loco affecto adpoſitas, feliciter eſſe curatum & depulſum, pluribus conſtat obſervationibus. Id tamen juxta fateor,

Eryſipelas hoc medendi modo, ut ipſe vidi, in gangrænam vel ſuppurationem non optimam facile tranſire, quod tamen idoneis medicamentis plerumque reſolvi potuit. Non quidem ibo inficias, quin ſi pluribus uti Hirudinibus volupe fuerit, bonum etjam hoc in morbo præſtent effectum. Unde & triginta harum in regione Norrlandorum adhibere, moris eſſe, narrat Dom. Doct. GISSLER.

Ulcera cachoëtica crurum, quæ ſemper cum eryſipelate incipiunt, obſtructioni plerumque menſium debentur in ſexu ſequiori. Qvibus tamen Hirudines ano applicatæ menſes maturando, facile conducunt. Memorabilem hujusmodi caſum, mihimet, haud ita pridem, videre contigit. Fuit videlicet fœmina, quæ octo & quadraginta annos compleverat; integraque ut plurimum erat valetudine, ſed parciſſime menſtruata. Hæc per viginti annos ulceribus tibiarum horrendis vexabatur. Quæ quidem, quanquam aliqua ex parte interdum curari poterant; tamen, ſtatim dum deficiebant menſes, recrudeſcebant ulcera maligna pedum. Medicamenta interim ad hæc depellenda, cum interna tum topica adhibebantur, atque hæc inter, fonticulos cruribus applicandos curavit. Inde autem nihil ſolatii experta, ſed in pejus omnia ruebant. Ut autem menſium habita fuit ratio, medicamenta emmenagoga dicta propinabantur, ſed effectu caruerunt omni. Interea varices ani & vaſa venoſa crurum valde turgida & varicoſa viſa ſunt quam plurima. Poſtea igitur ægrotæ perſuaſum eſt, ut Hirudines ano admoveri ſineret. Cui admonitioni dum morem geſſit,

varices quidem ani evanefcebant, de cetero autem nihil fenfit folatii. Menfis fpatio inde præterito hirudines iterum admifit, quæ uncias circiter quinque fanguinis illi exfugebant, eoque factum eft, ut tumor pedum minueretur. Aliquot autem poft hebdomada, æqualis crurum recurrebat tumor cum levi inflamatione, circa labia ulcerum, conjunctus. Qvæ fingula patienter toleravit ægra, & admonita admittebat tertia vice, Hirudinum adplicationem: & hoc quidem eo cum emolumento effectum eft, ut menfes facile redirent, fexque poft hebdomada, ulcera, emplaftro exficcante & fafcia expulfiva dicta adhibitis, curarentur. Fonticuli, quorum antea facta eft mentio, quosque jam, per fedecim annos paffa fuit, fua fponte nunc ceffarunt. Ab illo usque tempore fana vixit, menfesque ut deficere cœperunt, minora ftatim ulcera erupuere; His autem, per fafciam nominatam, qua femper utitur, & hirudinum ad hæmorrhoides adplicationem, facile mederi poterit. In Norrlandia, ut fæpe laudatus GISSLER nos certiores facit, ulcera cachoëtica, opera Hirudinum eo modo curari folent, ut cruribus eædem, ubi integra eft cutis, adplicentur.

Podagram, Hirudinum ope non tantum fublevatam, fed per menftrua hæmorrhoidum penitus fublatam, ex Mouffeto commemorat STAHLIUS.

In œdemate pedum, in bacchia & varis, in fcorbuto, in quartana, quid Hirudines conferant, fi fcire aveas, adeas licet Acta Holm. 1759.

Claufulam hifce impofituri, Tuo, Lector Benevole, relinquimus judicio, annon Hirudines, inftar

ſtar beneficii maxime æſtimabilis a ſupremo Numine conceſſi, jure meritoque ſint reputandæ: equidem crediderim nihil obſtare, quin prudenti eas Medicorum operæ etjam atque etjam commendare liceat.

SOLI DEO GLORIA.

To the Author of this fine and learned Diſſertvtion.

SIR.

Your Virtue, Trade and Witt, my Friend,
May make Your Fortune grow!
J Wish Your Star Would be ſo Kind
As Heaven kan beſtow.

J. G. ACRELL.

Min Herre.

Då det enda at kånna Edra lyckeliga egenſkaper, år alt det ſamma, ſom at ålſka dem, ſå finnen J låtteligen grunden till både min hőgaktning och vånſkap. Jag har haft nőjet, at i Edert umgånge finna ſtőrre vårde, ån at jag ſkulle med ſtillatigande kunna anſe Edra framſteg och Eder lycka. Edert nårvarande ſnille-prof år aldeles ſådant, at det måſte gagna Allmånheten, hedra Eder ſielf och fågna Edra vånner. Faren fort, ſom J begynt, at ådaga lågga Eder ſkickelighet, ſå ſkolen J hafva den hugnad at bota nåſtan ſå mycket med Edert fórtroende, ſom med Edra låkedomar. Lef vål!

FR. AD. UL. FUNCK.

Til Herr AUCTORN.

J åren Min Herre nu färdig, at göra et säkert steg till ärans spets: skuggan följer kroppen och äran dygden; denne är hos Eder med lärdom blandad, och J så mycket lyckeligare. Härom vitnar detta af Eder utgifna Medicinska arbete. Dock dygden rodnar vid sit beröm; och vår nära vänskap hindrar mig, at af Eder göra en värdig målning, men ej at uprigtigt önska, det J, under Allmagtens hägn, måtte snart få inhämta ljufva frugter af Eder flit och möda. Min värdaste Vän! J hafven nog, och Edra Förbundne se sig nögde, då Eder fortkomst liknar Eder insigt och Eder dygd.

NILS SONDELL.

Min Herre.

Wår vänskap bör vara så mycket djupare, som den fått rota sig i en ålder, hvarest förbehåll och afsigter äga minst rum: i samma mån är och värckeligen min fägnad öfver Edra fördelar. Det närvarande Academiska snille-prof är deribland icke at förtiga. J understödjen med de bästa grunder deras välvilja, som arbeta på at åter ställa den lidande verlden et räddningsmedel, hvilket den ej altid förstått bruka. Med et ord: J fäckten med styrcka för de blodiglar, hvilka gå på en klack, äfven som alla Sedolärare med skäl bekriga de tväklackade. O! at Edra iglar måtte, befordra Eder lycka, och andras hälsa!

ABR. ÖSTERDAM.